

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. IX. Miracula a tempore, quo monasterium Budicense in canonicos
Regulares fuit transcriptum, ad annum usque MCDLV Sancti patrocínio
patrata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
C. B.

» fessoris et impositæ sunt reliquiæ infra seri-
» ptæ. » Sancti, hosque inter S. Meinulphi, quo-
rum reliquiæ summo ecclesiæ Budicensis altari,
dum consecraretur, fuerunt impositæ, hic recen-
sentur, ac deinde Gamansius ita prosequitur :
Ad latus Evangelii obeliscus præaltus lapideus,
sculpturis et coloribus variegatus, muro chori
ante summum altare adhæret, ejus mediæ basi,
excavatæ et cancellis ferreis clausæ, imposita
capsa lignea colorata cum fastigiali tecto cu-
preo inaurato. Tabella, ante cancellos apposta,
cum hac aurea inscriptione : « Capsa reliquia-
» rum sancti patris nostri Maynulli. » Ad in-
gressum sacrarii visitur S. Meinulli imago vetus
habitu rubro diaconali, vertice largiter attonso,
cum templi Bodecensis figura in dextra, libro
sub axilla sinistra, et corona radiorum circum
caput cum cervo ad pedes et inscriptione, « San-
» ctus Meinulfus. » Hanc imaginem, quæ S. Mei-
nulphi altari votivo aliisque, notante Gamansio,
ecclesiæ Budicensis locis etiam appingitur, sæ-
culo præterito ari incendi curavit A. R. P. Egi-
dus de Roovere Budicensis Prior, dedissemque
etiam chalcographo nostro imitandum illius,
quod penes me habeo, exemplar, si archetypum
in ecclesia Budicensi positum, sæculo quinto
decimo, quo canonici Regulares in Budicense
cænobium fere primum inducti, existimassem
antiquius.

hic ex parte
datur, exerce-
runt.

117 Imagini porro laudatus Prior inscriptio-
nem hanc adjecit : S. Meinulphus confessor,
Westphalus, cathedralis ecclesiæ Paderbornen-
sis archidiaconus, monasterii Bodicensis funda-
tor, a Carolo Magno imp. de sacro fonte leva-
tus, circa an. 770 floruit miraculis clarus; ejus
reliquiæ in dicto Bodecensi mon. quiescunt.
Annus 770, circa quem Sanctus floruisse hic no-
tatur, haud dubie erroneus est, uti ex jam supra
dictis liquet. Hiscæ observatis, a sacrarii ingressu
ad chori sedilia cum Gamansio pergamus. Supra
hæc, inquit, utrimque tabulæ duæ, muro affi-
xæ, permagnæ et affabre pictæ, quarum altera
sibi adjunctam habet inscriptionem hanc : « San-
» ctus Meinulphus multis facultatibus ; » altera
vero istam : « Templum hoc dotavit, hæredem
» solum Christum deputavit. » Alis utrisque ta-
bulæ exterius Christi passi historia, interius
vero alis tabulisque Vitæ S. Meinulphi series
per capita et intervalla depicta visitur. Extra
chorum (iterum verba sunt Gamansii) ad sini-
stram egredientis altare proprium S. Meinulphi
spectatur, eo ipso loco erectum, quo olim San-
ctus jacuit sepultus, ut tabella lignea, in eodem
altari reperta, inscriptione, quam præfert, tes-
tatur. Ad eandem sinistram in ordæ superiori
pergula ad angulum utriusque coeuntis muri
juxta primum latus fenestræ majoris S. Meinul-
fus cernitur grandis satis statura, habitu eodem,
ut alibi, in muro jam olim pictus relictusque,
etiam ceteris templi partibus dealbatis, cum
sententia : « Iste me Carolus Magnus de sacro
» fonte levavit devotus. » Ad latus oppositum
habitu imperatorio cum scuto, in quo tria flava
lilia, Carolus Magnus est depictus cum senten-
tia : « Iste Meinulphus, id est, meus Ulfus,
» ortum ducens ex regibus. » Atque ita jam ha-
bes monumenta præcipua, in Budicensi ecclesia
S. Meinulphi erecta, quæ Gamansius in Notitiis,
ad Majores nostros missis, recenset, quæque ea
ipsa, soltem ex parte, verosimillime sunt, quæ ad
annum 837. pag. 113 in Annalibus Paderbor-
nensibus laudat Schatenus.

118 Porro in iisdem Gamansianis Notitiis D
additur, in Budicensi choro circum altare quatuor
etiam exstare scribitur, in quorum uno, unde etiam
singularis in S. Meinulphum veneratio clucessit,
asserata olim fuerint sacra lipsana, quæ,
etsi quidem partes corporis S. Meinulphi non
essent, Sancti tamen reliquiis accensebantur, quod
singulari quodam modo ad eum pertineant : sunt
autem nola, velum seu peplum, dalmatica, crux
argentea. De singulis hisce lipsanis pauca annoto.
Nola, S. Meinulphi dicta, est tintinnabulum,
quod, quotiescumque Bodicæ sanctimonialis
brevis esset moritura, sponte sua, quemadmodum
Joannes Probus pag. 46 et Gobelinus in Vita
num. 31 et binis seqq. exponunt, sonitum edere
olim soluerit, ut Sequentia, num. 112 huc trans-
scripta, in qua cantatur, O quam signum singu-
lare, quo nos morti præparare monet sonus
cymbali, jam inde a sanctimonialium ætate
Budicæ in usu forsitan fuerit, ac proin ut Sanctum
ibidem jam tum et Missa propria, et Officio, item
proprio, honorari, forte acciderit. Hæc itis, quæ
num. 95 dicta sunt, adijunge. Inceptum prosequor.
Velum est lineum illud capitis tegmen, a Sancto
ex combustione, ut ambo ejus biographi, Sig-
wardus quidem num. 23 et binis seqq., Gobelinus
vero num. 19 narrant, redintegratum, in quo,
uti, qui id viderunt, Gobelinus et Gamansius
aiunt, adustionis adhuc vestigia cernuntur.
Dalmatica est vestis sacra, qua Sanctus, dum in
Missa suo diaconi fungeretur officio, usus fuisse
creditur. Hanc, de qua etiam pag. 3 et pag. 47
Joannes Probus agit, jam olim per milites Hol-
landos una cum pluribus aliis ecclesiæ Budicensis
ornamentis ablatam esse, notat Gamansius. Quod
jam ad crucem argenteam pertinet, idcirco hanc,
quod a Sancto in memoriam crucis, quæ ei inter
cervi cornua divinitus apparuerit, curata esset,
S. Meinulphi dictam fuisse, suspicatur idem
Gamansius, additque, etiam illam, quæ novem
librarum fuerit, per milites jam pridem esse
ablatam.

§ IX. Miracula a tempore, quo monasterium Budi- cense in canonicos Regu- lares fuit transcriptum, ad annum usque MCDLV Sancti patrocínio patrata.

Monasterii Budicensis ad canonicos Regulares
translationem, ut cultus S. Meinulphi insta-
ratio, ita non pauca, quæ hujus patrocínio
patrata fuerint, miracula excepisse narrantur.
Quæ a translationis illius tempore ad annum
usque 1435 accidisse audierat, in suum Budicense
Chronicon intulit Joannes Probus, sæpissime
jam laudatus. Undecim ex his præcipua, quorum
duo priora Operis sui pag. 24 et seqq., tertium
pag. 32, quartum pag. 34, quintum pag. 63,
sextum, septimum, octavum et nonum pag. 94
et quinque seqq., decimum pag. 109, ac undeci-
mum tandem pag. 113 et seqq. suppeditat, præ-
senti hoc §, ne, quod ad Sancti gloriam maxime
conducit, omnino tacitus præteream, ipsis Joan-
nis Probi verbis, etsi minime castigatis, lecto-
rem

D
reliquiasque
quoquo modo
ad Sanctum
spectantes,
reverentissime
custodierunt.

E

F

Sanctus, qui
e monasterii
Budicensis
instaurati-
onem adlaboranti-
bus unum

A rem hic edocere, est animus, observationibus interim, ubi id res exigit, subinde etiam adjunctis.

Ut singula jam assignato, quo id Joannes Probus facit, ordine proponam, a binis, quæ pag. 24 et seq. refert, quæque, durante adhuc monasterii Budicensis, ad canonicos Regulares jam translati, instauratione, facta sunt, duco initium. Sic habent: Quodam tempore dum Prior (monasterii Budicensis) pro structura lapides cum curribus adducere fecit, contigit aurigam, juvenem videlicet quatuordecim annorum, dum equi cum impetu onustum currum in profunda via traherent, de superiori loco ancte currum ruere, sicque rota onusti currus utrumque ipsius crus pertransiit, et per hujusmodi rotationem velut inutilis factus curru imponitur, ad monasterium ducitur, ante altare beati Meinulphi fertur, ubi Prior genibus prostratus infirmum supra utraque brachia jacentem habuit, sanctum Meinulphum pro sanitate ipsius suppliciter inclamavit; quo facto, infirmus statim loquitur in hæc verba: «Nihil mihi deest ac nocet,» et ita, qui debilis pedibus ante altare B. Meinulphi portabatur, omnibus, qui præsentibus erant, Deum collaudantibus, ad pristina sua opera est reversus.

atque alteram in periculis servasse,

B 120 Alio quoque tempore, ex quo turris magna plane fuerat absque tecto, et præfatus Prior cum suis structuram ligneam pro habendo tecto vellet erigere, quale miraculum circa hoc contigerit, non tacebo. Malus namque dictæ fabricæ in medio collocandus, cui tota lignorum machina inniuitur, quando de terra per gyrographum sursum in ærem ducta fuit, ita ut jam attrahi deberet supra murum, magister operis accessit volens disponere, ut prædictus malus super eundem turris murum commodius duceretur, casu accidit, quod idem malus ex quadam negligentia magna cum velocitate descensum ad terram faceret, præfatumque magistrum operis se minus custodientem arripiens, eum ad unius stadii spatium ab ædificio, prout a pluribus visum fuerat, ejecit, sed, Domino Deo ipsum pie protegente, statim quasi in momento absque ulla læsione, cunctis eum intuentibus, sedere videtur subra murum prædictæ turris. Nulli itaque dubium, quin B. Meinulphus volens sui reformandi monasterii continuare processum, præfatum magistrum a periculo mortis sua intercessione præservavit. *Primum e binis hæc miraculis non omnes forte pro indubio miraculo habebunt; quod autem ad secundum pertinet, dubitabit fortassis non nemo, an S. Meinulphi, utpote qui ne quidem invocatus fuisse videatur, patrocinio fuerit patratum, etsi interim hac de re non ambigendum existimarit Joannes Probus, Budicensis chronologus. Ad tertium modo ex undecim hic memorandis miraculis progrediamur.*

fratremque laicum Budicensem mortuum resuscitasse, narratur,

C 121 His verbis concipitur: Ex quo Regulares monasterii B. Meinulphi eo tempore, quo primum dictum monasterium reformabant, multis et gravibus laboribus, prout ipsis necesse fuerat, intendebant, pius Dominus Deus ita cum eis misericorditer dispensabat, quod rarissime debiles aut infirmos, quibus curam vel vacantiam præ operum multitudine impendere non valebant, inter ipsos habuerint. Cum enim contigerat, unum de laicis suis, nomine Dedericum Roes, infirmari, et quadam vice ob infirmitatem ejus depellendam balneo sociari, hic, qui loco infirmarii eum respicere habuit,

Octobris Tomus III.

propter ejusdem infirmitatem aliquantulum diu ab ipso sese absentavit, et reversus infirmum in aqua reperit declinasse; quapropter gravi mœrore compulsus clamorem validum fecit, accurrit Prior, accurrunt fratres, et dum ad eum, qui infirmus erat, perventum fuit, Prior et Fratres nullum indicium vitæ in eo considerantes mortuum judicabant, et ideo Dominum Deum sanctumque Meinulphum pro ipso humiliter implorantes, is, qui ab omnibus mortuus putabatur, in gaudium magnum vivus est receptus. *Non raro factum est, ut submersi, etsi etiam diu sub aqua delitissent, nullumque prorsus vitæ signum ederent, re tamen vera, cum ex aquis extracti aliquandiu fuissent, in vivis adhuc agere fuerint comperiti: quam ob rem dubitari potest, an Prior Fratresque Budicenses in judicio, quo laicum, verbis recitatis memoratum, vita functum, arbitrari sunt, falsi non fuerint, maxime cum Budicensis chronologus, quanto temporis spatio sub aqua is latuerit, non edicat. Ut ut sit, tum hunc, tum utrumque proxime narratum casum recensere hic volui, quod pro tribus miraculis diversis, S. Meinulphi patrocinio patratis, a Joanne Probo proponantur, quoque re etiam ipsa in iis partem habuisse Sanctum, non omnino improbabile appareat.*

D 122 Porro hæc omnia, utpote quæ sub primo Budicensis monasterii Priore, anno 1420 a vivis sublato, facta nolet Joannes Probus, certeque ante monasterii Budicensis per canonicos Regulares anno 1409 inchoatam instaurationem non evenerint, eo temporis spatio, quod ab hoc posteriori anno ad annum usque 1420 excurrit, accidisse necesse est; quod eodem ex capite dicendum etiam est de quarto miraculo, jam nunc hic memorando, quod Budicensis chronista hunc narrat in modum: Erat quidam clericus, nomen Sifridus, in oppido Geseke, cujus fratris filium tantus membrorum dolor invaserat, ita quod de eo nulla spes fuerat sanitatis; pater vero ipsius multas miserias in eo animadvertens magis desiderabat, eum defunctum esse, quam viventem in ægritudine, et quia idem pater simplicis ac bonæ vitæ fuit, prout mihi optime constat, qui virum novi, a divina consolatione nequaquam fuerat derelictus; nam cum de sancto Meinulpho pio patrono sæpe dicti monasterii relatum erat, quod potens esset apud Dominum Deum, accepit memoratum ejus infirmum filium, et dicto adduxit monasterio, ubi dum eumdem debilem ac sospitate alienum ante altare B. Meinulphi præsentavit, sanum de altari reportavit, sicque factum fuit, ut is, qui pridem infirmum suum filium tristis adduxerat monasterio, jam, eo per preces B. Meinulphi sano facto, gaudens et lætabundus ad propria cum ipso remeaverit.

E 123 En nunc, quod modo recensitis ex instituti nostri ratione proxime subjungendum est, quintum miraculum. Budicensis chronologus, aliis nonnullis, quæ sub Daniele, tertio monasterii Budicensis Priore, absque Sancti nostri patrocinio acciderint, narratis miraculis, refert illud hæc verbis: Restat adhuc unum miraculum, quod sub regimine tertii Prioris (monasterii Budicensis nimirum) per intercessionem B. Meinulphi contigit, dignum ut exponatur. Erat quadam mulier in oppido Salzkotten, cujus filia amborum oculorum visu privata fuit, et dum mater ejus ob hoc plurimum tristaretur, sanctum Meinulphum

AUCTOR C. B.

E

F

puella cæca visum restituit,

AUCTORE
C. B.

phum humiliter inlcamavit, ut ipse Dominum Deum pro filia sua dignaretur exorare, quod saltem unius oculi visum mereretur recipere. Qua inlcamatione facta, filia unius oculi visum recepit; mater vero, quod sanitatem amborum oculorum non rogasset, dolens ait in hæc verba: O! si pro visu amborum oculorum sanctum Meinulphum invocassem, utique ambos oculos sanos impetrasset. *Daniel secundo monasterii Budicensis Priori, qui octo tantum menses præfuit, anno 1420 fuit suffectus, annoque 1424 (adi Joannem Probum pag. 56, 57 et 63) officio sponte cessit, ut miraculum, jam nunc hic relatum, inter annum 1419 et annum 1425 indubie evenit.*

pannum, re-
novato, quod
olim patrarat,
miraculo,

124. *Serius nonnihil ex undecim, quæ hic recensere statui, miraculis sextum, septimum, octavum et nonum, etsi interim annus determinatus cuique assignari haud queat, accidere: ea enim Joannes Probus collocat sub Arnolde Huls, sexto monasterii Budicensis Priori, qui, quemadmodum idem hic scriptor pag. 79 et 92 docet, anno demum 1432 cœnobium illud gubernandum accepit, annisque decem et octo gubernavit. Tria priora ex his continua serie, quod ita ab ipso*

B *Budicensis Chronici auctore recensentur, jam describo. Cum miracula divina, quibus humanum genus (verba sunt Joannis Probi) ad melioris vitæ statum provocari potest, absque culpa nequaquam a scientibus taceri possunt, dignum duxi illud, quod relatione devoti confratris mei supradicti (Budicensis videlicet) monasterii, cui hoc contigerat, presentibus tradere scriptis; nam ut in Gestis sancti confessoris Meinulphi legitur, cœreus in se retortus et accensus (adi in Sancti Vita num. 28 et seq. Sigewardum, et num. 21 Gobelinum) supra nudum pannum, quo prædicti B. Meinulphi sepulcrum operum fuit, absque quolibet intermedio ponebatur, qui et neglectu cujusdam devotæ canonissæ, dicti sepulchri custodiam (sepulchro Sancti custodiendo famulam, non canonissam, fuisse adnotam, loco proxime cit. scribit Sigewardus) habentis, per ardorem finem suum fecerat, nec idem pannus in aliqua ejus parte læsus apparuerat. Et quia idem miraculum ex eo, quod multis temporibus actum fuit, et heu, quodammodo in quorundam hominum cordibus jam jamque vetustate temporis minus veneratur, pius Dominus Deus ad honorem B. Meinulphi sui confessoris volens aliquorum Fratrum dicti monasterii, a quibus B. Meinulphus forsitan non satis honorabatur, ad devotionem et fervoris igniculum, imo ad amplioem sui Patroni venerationem, excitare, supradictum miraculum, videlicet de cerei combustione supra pannum, disposuit innovare.*

ab igno illæ-
sum,

125. Nam præmemoratus Frater, cui, quod jam relaturus sum, accidit, Arnoldeus Gallicus vocabatur, qui quodam tempore, postquam Missam suam celebraverat, et sacristiam se exuturus jam intrare vellet, vidit a longe lumen ardens, de candelabro lapsum, jacere supra nudum pannum mensæ illius, de qua sacerdotes ad celebrandas Missas sacris vestibus se vestire solent. Quid egit? Damnum timens, tardo incesso derelicto, festinavit ad locum, ubi hoc incendium erat, et lumen ardens, supra præfatum pannum lapsum, amovere sollicitans; putaverat enim, ab incendio supradictum pannum omnino consumptum esse: sed, ecce, idem pannus absque ulla sui læsione aut combustionis signo reperitur; quique incendii locus ob mira-

culi magnitudinem a devoto tum temporis D monasterii custode, videlicet a Fratre Joanne Warburg, in circumferentia ejus acu cum filis sericis nitidissime cornatus et elaboratus fuit. O magnum stupendumque miraculum, quod nostris factum est temporibus, magnum, inquam, apud illos, qui B. Meinulphum, cujus pia intercessione factum hoc non ambigitur, magnum in cordibus suis habent. Idem etiam lumen *, cujus ardoris vis ad hoc divinitus sublatum * erat, ne supradicto panno noceret, usque ad hodierna tempora in dicto monasterio reservatur de consilio cujusdam devoti Fratris: speraverat namque idem Frater, quod tale lumen, per quod ingens hoc miraculum factum, majoris a liquando utilitatis futurum esset, quod minime impossibile creditur.

* i. e. sericus
* sublata

126. Tempore, quo pistrinum lapideum in monasterio B. Meinulphi per sollicitudinem venerabilis Prioris Arnolde Huls jam magna ex parte constructum erat, et necdum in eo ali-quod lobium factum, sed pro tribus fiendis lobiis unum super aliud nudis trabibus in quartum pedem ab invicem distinctis dumtaxat fuerat præparatum, idcirco ut idem pistrinum eo citius utilitati, ad quam fuerat factum, deserviret, primo cum straminibus absque intermixta gleba tegebatur, et dum ad hujusmodi tectum faciendum fratres laborarent, unus ex iis, nomine Hugo, ad hoc deputatus, tegentibus supradictum ædificium stramina ministrabat, qui dum quadam vice in sublimi dicti ædificii sub tignis supra cumulum straminis staret, et gradum stationis minime observaret, labi cœperat de excelso et per tres trabium situationes pro tribus fiendis lobiis unum super alium casum faciens in terram cecidit, et corpore prorsus illæsus apparuit; postquam vero uno die ob conceptum timorem baculo innixus incesserat, deinde sanus factus ad pristina opera perficienda lætus accessit. Mira res, non tamen in oculis Domini, omnia optime disponentis, quia nisi prædictus Frater divinitus fuisset custoditus, utique super unam de multis trabibus, per quas ceciderat, ad extinctionem vitæ cecidisset; quod si per dictum casum non statim mortuus fuisset, tamen debilis et inutilis factus esset. Audiatur nunc, quomodo a Domino Deo fuerit custoditus. F Dixerat namque supradictus Frater, quod dum labi cœpisset, S. Meinulphum invocasset. O pium et optimum Patronum, qui fidelem servum suum conreparatorem sui monasterii, quem ad hoc deputaverat, apud Deum sua pia intercessione maxime, quia in necessitate sua eundem invocaverat, a morte præservavit.

lapisumque e
sublimi custo-
dit incolu-
mem:

127. In districto castri Wewelsburg colonus quidam habitaverat nomine Conradus Molners, qui, quadam infirmitate tactus, in ægrotudinis lecto communi morte finem vitæ fecit, et dum mortuus fuerat, luctus et planetus uxoris ejus et filiorum, prout naturale est, subsequēbatur, vicinique et vicinæ citius occurrentes cum dolentibus compassionis dolorem de morte sibi cohabitantis multum dilecti viri habuerunt. Et quando idem Conradus evidentibus signis mortuus dicebatur ab astantibus, et illi, quorum intererat, ut corpus defuncti de lecto supra domus pavimentum, sicut moris erat, deponere laborabant, casu supervenit defuncti soror de civitate Paderbornensi, nomine Adelheids, et intelligens hæc, quia fratrem ejus jam defunctum de lecto in terram ponere laborarent, velocissime access-

mortuum ad
vitam revo-
catus,

A accessit, et ambobus brachiis circumcingens defectum fratrem valida voce erupit in hæc verba : « Nolite, quæso, nolite hunc de lecto » tollere; non enim mortuus est, sed vivit, » et invocans sanctum Meinulphum ita loquebatur : « Sancte Meinulph, rogo te, ut sicut aliquando » lacrymantis canonissæ tui monasterii in ci- » neres redactum peplum per tuas preces red- » didisti, ita et nunc mortuum meum fratrem » tuis precibus ad vitam digneris revocare. » Ego, qualiscumque etiam fuerim, spondeo, » me crastina die cereum dimidii talenti tuo » altari in honorem tuum allaturam. » Qua spon- » sione facta, is, qui mortuus fuerat, visum oculorum suorum retorsit in sororem; quod dum illa adverteret, cum gaudio magno interrogans fratrem loquebatur in hunc modum : « O amice » singularis, et ubi tu fuisti? » Respondit ille : « Abii, et jam reversus sum, vidique sanctum » Meinulphum; » dixitque et soror : « Frater » votum tale, quod pro te feci » (exprimens id, quod voverat) » ad ecclesiam B. Meinulphi fe- » ram. » Respondit, qui revixit, frater : « Solve, » soror, quod vovisti; nam dum ego magis re- » convalesco, peregrinationem meam ad B. Mei- » nulphi reliquias, associatis mihi duobus, di- » scalceatus lineisque indutus in gratiarum » actionem me facturum spondeo; » quod et adimplevit et pristinae sanitati penitus est restitutus.

fractum mu-
lieris genu

128 *Talia sunt tria sub sexto Budicensis monasterii Priore Arnolde Hüls Sancti nostri patrocinio patrata continuæque serie a chronologo Budicensi Joanne Probo recensita miracula, de quibus quid censendum sit, prudentis lectoris iudicio reliquo, et ad aliud seu nonum ex hic dandis, quod, ut dictum est, sub eodem quidem Priore Arnolde Hüls contigit, non tamen una cum tribus proximè relatis continua serie a Joanne Probo narratur, jam pergo. Verba, quibus a Budicensis Chronici auctore exponitur, hæc sunt : Gertrudis, filia Reneti militis de Brecken castri Wewelsburg, postquam in vestitu pompam sæculi peregerat longo tempore, licentia a strenuo suo viro petita et accepta, propter consecutionem æternorum honorum vitam solitariam gerere cupiens, Prioris monasterii B. Meinulphi et ejus conventus consensu interveniente, locum Kerchberg, quæ est filia supradicti monasterii, usque ad annum indefesse habitaverat, quæ, dum quadam vice devotionis causa cum devota sua famula, nomine Sophia, ecclesiam in Boddeken visitare vellet, contigit, ut in itinere prædicta famula in terram ruens genu suum graviter frangeret, et debilis sit effecta ad ulteriorem gradum faciendum.*

ad sui invo-
cationem
sanat,

129 Quod dum Gertrudis domina ejus, certo ducta indicio, vero esse comperit, famula ejus ibidem supra terram sola relicta, veloci cursu monasterii fores petiit, medicum vocat, ac cum eo, ut famula ejus per ipsum curaretur, ire cœpit versus locum, ubi infirmam dereliquerat : quo tempore infirma famula Dei, sola jam existens, antequam domina ejus cum medico ad eam venerat, beatam Virginem Mariam et sanctum Meinulphum devotissime imploravit, ut sanitas pristina ei redderetur, ne infirmum ejus genu ab aliquo masculo denudatum tangeretur aut cerneretur; et oratione facta, supradicta famula, spe magna et fiducia, quam ad beatam Virginem Mariam et sanctum Meinulphum habuit, firmissime freta, fore, ut per

ipsorum piam intercessionem sanitatem consequeretur; et, ecce, domina sua una cum medico monasterii superveniente et coram famula existente, genu, antea fractum, nunc sanatum et plane consolidatum reperit. Quo facto, dixit famula ad dominam suam : « Gratias Deo! Jam » sana facta sum ex sono » (audiverat enim validum strepitum et sonum ad orationem factum) » quem audivi. » At domina interrogando dixit ei : « Jam me ad præsentiam tuam superveniente, sonum audivi circa te; erat ille sonus, » de quo dicis? » Et illa respondens ait : « Ita, » dilecta domina mea : » protinusque de terra sine alicujus hominis adminiculo surgens, iter, quod prædicta domina et sanata ejus famula facere cœperant, frequentantes, ad ecclesiam monasterii B. Meinulphi cum gaudio magno pervenerunt.

130 *Accipe nunc, quod inter miracula huc transcribenda decimum locum tenet. Ita habet :*

Erat quidam devotus sacerdos oppidi Geseke, qui habebat singularem devotionem ad B. Meinulphum, et ob hanc causam habebat in Breviario suo suffragium de eodem, quod consueverat ad honorem ejus quotidie persolvere. Contigit vero ob causam, quam Deus tantum novit, ut idem quasi amens factus a suis parentibus die ac nocte custodiretur; aliqui etiam sacerdotes oppidi Geseke Breviarium ejus, ne ex horarum suarum lectione, quia modo debilis capite erat, totus furibundus redderetur, clandestine abstulerunt; tamen quia B. Meinulpho prædictus infirmus sacerdos in precibus suis solitus erat inservire, per ejus piam intercessionem apud Deum miserendi tempus advenit; nam nocte quadam, præsentibus suis eum custodiens, somno autem oppressis, surrexit sacerdos et abiit, et de quodam angulo juxta focum Breviarium suum extrahens aperuit, et orationis suffragium de B. Meinulpho persolvit, quo facto, suorum sensuum cœperat resumere sanitatem; post hoc, cum eadem cœpta sanitas aliquale habuit incrementum, qui eam per intercessionem B. Meinulphi sibi adesse novit, tale votum fecit, ut vellet, quod etiam adimplevit, et sanus in suis sensibus factus permansit, cum duobus sacerdotibus sibi sociatis sacras ejus reliquias in gratiarum actionem visitare.

F 131 *Miraculum hoc sub septimo monasterii Budicensis Priore Arnolde de Holte collocat Joannes Probus, ut id adeo, quoniam hic quidem suum Budicense Chronicon ultra annum 1455 non producat, ille vero Budicense canobium anno 1449 Prioris munere moderari primum cepit, vel hoc ipso anno 1449 vel aliquo e sex sequentibus indubie egerit. Eodem etiam temporis spatio, et quidem, qui huc includitur, determinato anno 1455 undecimum, quod hic adhuc dandum restat, miraculum diserte assignit Budicensis chronologus, ita illud litteris commendans : Ad honorem B. Meinulphi levitæ Christi audiatur subsequens miraculum, quod ejus pia intercessione apud Deum accidisse creditur. Anno Incarnationis Domini 1455 ipso die B. Lucie virginis colonus quidam, nomine Hermannus Thonninges, inhabitator villa Breneken, Domino Deo pie disponente, improvise et subitane infirmabatur; qua infirmitate perdurante, agonizans putabatur, et, quia pastor villæ Breneken pro quodam negotio Paderbornæ tunc temporis morabatur, idcirco hi, qui præmemorati infirmi singularem curam genere videban-*

AUCTORE
C. B.

insanum sano
menti reddit,

infirmo, dum
ei de sacro
ciatico sit
prospectum,

AUCTORE
C. B.

tur, timuerunt, eundem infirmum absque Ecclesie Sacramentis ab hac vita migraturum. Sed quid factum fuerit, audiatur: nam ille infirmus, quia sanus in vita sua B. Meinulphum præcipue honoravit, jam in infirmitate constitutus meruit, ut quædam mulier in lecto aegritudinis suæ assistens divinitus inspirata S. Meinulphum sic invocans exorabat, ut prædicto infirmo saltem suis precibus tamdiu apud Deum vitam suam prolongare mereretur, donec Sacramenta susciperet.

* exoraret

vitam prorogant, aliaque miracula,

132 Qua invocatione facta, dictus infirmus, de infirmitate sua levius se habere sentiens, in Deo lætabatur, amici tamen et consanguinei ejus de tali virium suarum aliquali resumptione minus contenti, volentes, eum securum esse per munitionem Ecclesie Sacramentorum, nuntium ad viciniorem parochiam, videlicet ad oppidum Byren, mittentes, sacellanum in dicto necessitatis articulo ad se venire petunt, qui, nuntio negotium sibi exponente, celeriter ad infirmum visitandum properavit; ab illo jam coram infirmo præsentem de venerabili Sacramento provisum est infirmo: quibus sic Ecclesiastico more peractis, dicto sacellano adhuc præsentem, infirmus migravit ad Dominum, et qui non crederet, quod infirmo dicto meritis B. Meinulphi impetratum fuerit, ut in infirmitate constitutus antea mori non potuisset, nisi venerabile Sacramentum susciperet. Porro Joannes Probus in Opere suo sæpissime jam laudato plura adhuc alia, veluti a Sancto nostro ad ulciscendas monasterio suo illatas injurias patrata, alterius quodammodo generis narrat miracula, quibus factum sit, ut, qui in Budicense Sancti monasterium sive furto aut rapina, sive detractioe aut calumnia fuissent injurii, divinitus fuerint puniti; verum cum adversæ fortunæ casus seu infortunia, quæ his obvenisse refert, a Deo, ut injurias, servis suis illatas, ulcisceretur, fuisse immissa, plerumque vel non constet, vel certe an ea, de quibus id constare videtur, a S. Meinulpho, monasterii sui patronum apud Deum agente, fuerint profecta, dubitandum apparet, ex omnibus vis miraculis unum ego dumtaxat de partu monstruoso, quod aliunde ex authentico obstetricis testimonio, penes me exstante, comperit etiam habeo, speciminis quodammodo loco hic transcribo.

B

133 Refert id Budicensis chronista pag. 75 et seq. his verbis: Audiatur nunc res gesta, multum auditui horrenda; postquam enim prædictus (quintus monasterii Budicensis) Prior (Hermannus vonder Stecke) bonæ memoriæ, dum adhuc in vita erat, et de monasterio B. Meinulphi ad suum proprium (B. Catharinæ virginis prope Neomagum) translatus fuerat, et nondum canonice Boddecensi de novo Priore provisum erat, quidam militaris diocesis Paderbornensis, nec Deum tinens, nec homines reverens, porcos Regularium (canonicorum Budicensium videlicet) violenter abegit, et ad castrum suum ducens, eosdem mactari fecit. Quo peracto, uxor ejus vicina partui quoddam monstrum, in aliqua sui parte simile porco, parturivit, sicut una de obstetricibus, quæ præsentem erant, nonnullis postmodum referebat; præfatum, inquam, monstrum mortuum erat, habuitque pedes versus suram reflexos et a longe prospicientibus tanquam pedes porcini incurvati apparebant; habuit etiam magnum vulnus tumidum et apertum, sed non cruentatum. Dicta

C
e quibus hic unum adhuc datur, patrasse traditur.

obstetric præfatum monstrum visu horribile supra suas receptum manus viro prædictæ parientis ad majorem etiam ipsius confusionem et horrorem, ne consimilem violentam rapiam monasterio B. Meinulphi de cetero inferre præsumeret, celeriter ostendens, ait in hæc verba: « Cerne puerum tuum, isti namque sunt porci, » quibus monasterium B. Meinulphi spoliasti. Qui magno percussus horrore, et pudore confusus monstrum istud satis horrendum ab oculis suis auferri mandavit. Justum namque fuit, ut, qui porcos a monasterio violenter abstulit, eosdemque vulnerando interfici fecit, puerum mortuum et monstrum vulneratumque ac cum pelle porcina contextum per axoris suæ partum recipere mereretur. Hermannus vonder Stecke anno 1427 monasterii Budicensis Prior fuit creatus, idque munus annis quinque seu ad annum usque 1432 gessit, ut Joannes Probus pag. 69 et 73 docet; Hermannus autem eodem anno 1432 susceptus fuit Arnoldus Hüls, uti ex jam supra dictis liquet. Jam vero, cum relatum modo prodigium post gestum ab Hermanno Budicensis monasterii prioratum, tuncque, dum nondum huic de novo Priore fuisset prospectum, acciderit, consecrarium omnino est, ut cum eodem anno 1432 debeat illius epocha componi. Quod si porro plura miracula, quibus S. Meinulphus puniri a Deo impetravit in monasterium suum injurias, quisquam forte desideret, is apud Joannem Probum, unde voto suo fiat satis, pag. 37 et tribus seqq., pag. 43, pag. 97 et seq., pag. 104 et binis seqq., pag. 111 et seqq., et pag. denique 115 et seq. inveniet.

§ X. Sancti reliquiæ a canonicis Budicensibus cum aliis communicatæ, cultus in diocesi Paderbornensi et alibi.

Quamdiu sacræ virgines seu sanctimoniales monasterium Budicense incolere, integrum Sancti nostri corpus seu sacra omnia ejus ossa, nullo prorsus distracto aliave cum æde sacra communicato, in ecclesia sua asservasse videntur, divitissimeque, ut apparet, omnia pariter sacra illa pignora, cum sanctimonialibus fuissent substituti, Regulares canonici in eodem monasterio etiam custodiere. Verum anno 1571 factum tandem est, ut pretiosissimi thesauri partem, in Hispaniam ad serenissimam regni hujus reginam, Philippæ II e Maximilianæ II imp. filia uxorem, dono mittendam, postularit Joannes ab Hoya, celsissimus ac reverendissimus ecclesie Monasteriensis episcopus, ecclesiarumque Osnabrugensis et Paderbornensis administrator, cujus sane postulato pissimo non potuerunt non annuere Budicensis canonici. Illa nos ipsæ litteræ, quas hi ad celsissimum illum antistitem ea occasione scripserunt, opportune docent. Litteras illas, utpote quæ Sanctæ reliquiis in Hispaniam missis testimonii loco fuissent adjunctæ, in Lipsanologio Ms. in folio regalis monasterii S. Laurentii Escorialensis anno 1722, mense Februario Cuperus noster, ibidem tunc degens, exscripsit, domumque reversus, Mss. nostris de S. Meinulpho Notitiis adjecit. Eas ego integras, quod nonnulla, ad institutum nostrum spectantia, nos edoceant, hic transcribo.

E Sancti reliquiis pars quedam, ut Hispaniam mittenda,

F

135 Sic habent: Reverendissimo in Christo præsuli,